

28 אפריל, 2022
כ"ז ניסן, תשפ"ב

לכבוד

1. מנכ"ל - [REDACTED]
2. נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ
- א. תעשייה רמלה

באמצעות דואר רשום עם אישור מסירה

שלום רב,

הנדון: הודעה על כוונה להטיל עיצום כספי לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008

1. בהתאם לסמכותי לפי סעיף 50 לחוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008 (להלן: "החוק") הריני להודיעך על כוונתי להטיל על נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ (ח.פ. 510720626) (להלן – "העסק" או "המפעל" או "נשר") עיצום כספי מופחת בסך **5,991,680 ₪**, בהתאם לסעיף 53(א)(2) לחוק וזאת בשל הפרת תנאי היתר הפליטה בניגוד לסעיף 17(א) לחוק והכל בהתאם למפורט להלן.

2. המעשים המהווים את ההפרות:

כללי

- א. העסק הינו מפעל טעון היתר פליטה ע"פ סעיף 3.1 בתוספת השלישית לחוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008 [להלן: "החוק"] שמהותו: "ייצור מלט באמצעות כבשנים סובבים (Rotary Kilns) בעלי כושר ייצור העולה על 500 טון ליום, או סיד (lime) בכבשנים סובבים בעלי כושר ייצור העולה על 50 טון ליום, או בכבשנים אחרים (furnaces) בעלי כושר ייצור העולה על 50 טון ליום.
- ב. המפעל פועל תחת היתר פליטה לפי החוק שמספרו 1219, וזאת החל מתאריך 20.08.2014 ועדכונים להיתר הפליטה מימים 2.8.2017, 27.05.2018 ו-29.6.2020 [להלן: היתר הפליטה].
- **מצ"ב העתק מהיתר הפליטה ועדכוניו לחברת נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ - מסומנים נספחים א'1+א'2+א'3+א'4**

חריגות בריכוזי מזהמי אוויר שנפלטו לאוויר מארובות המפעל

- ג. סעיף 17(א) לחוק אוויר נקי קובע כי לא יתקין אדם מקור פליטה טעון היתר, לא יחזיקו, לא יפעילו ולא ישתמש בו, ולא ירשה לאחר לעשות כן, אלא אם כן יש לו היתר פליטה תקף **ובהתאם לתנאיו** (ההדגשה לא במקור).
- ד. סעיף 3(א) לתנאי ההיתר, שכותרתו "פליטות לאוויר", קובע כלהלן:
- "לא יפלטו גזי פליטה מתהליכי הייצור ממקורות פליטה מוקדדים, אלא דרך הארובות המצוינות בנספח 1 ובהתאם למגבלות וערכי הפליטה המצוינים לצידן".
- עפ"י טבלה א':

- ד. הריכוז המרבי המותר של המזהם "חלקיקים" בגזי הפליטה מארובת כבשן 2 שבמפעל (להלן: "הארובה") הוא 20 מ"ג למק"ט.
- ה. הריכוז המרבי המותר של המזהם "כספית ותרכובותיה" בגזי הפליטה מארובת כבשן 2 שבמפעל הוא 0.05 מ"ג למק"ט. הריכוז החצי שעותי המותר בהתאם לקבוע בסעיף 16 ב(2) בהיתר הפליטה הוא 0.1 מ"ג למק"ט.

ה. חריגות מערכי פליטה עבור המזהם "חלקיקים":

- ה.1. בתאריך 18.7.2019 נערכה ע"י גורמי הפיקוח במשרד בדיקת פתע לאיכות הגזים הנפלטת לאוויר מארובת כבשן 2 של המפעל. בהתאם לממצאי הבדיקה (דו"ח בדיקה), נמצא כי ריכוז המזהם "חלקיקים" בגזי הפליטה שנפלט לאוויר מהמפעל חרג מערך הפליטה הקבוע בהיתר הפליטה שלו. באותה בדיקה נמדד ריכוז חלקיקים של 42.8 מ"ג/מק"ט כאשר הריכוז המרבי המותר למזהם זה עומד על 20 מ"ג/מק"ט בלבד. ריכוז זה של חלקיקים חרג בכ-114% מעל ערך הפליטה המותר. חריגה זו מתקיימת גם לאחר הפחתת רווח בר-סמך של 30%.
- **מצ"ב דו"ח בדיקת גזי פליטה מארובת כבשן 2 מתאריך 18.7.2019 - מסומן נספח ב'**
- ה.2. בתאריך 4.8.2019 נערכה בדיקת פתע נוספת בארובת כבשן 2 של המפעל מטעם המשרד בה נמדד ריכוז המזהם "חלקיקים" 31.2 מ"ג/מק"ט. חריגה בכ-56% מעל ערך הפליטה המותר. חריגה זו מתקיימת גם לאחר הפחתת רווח בר-סמך של 30%.
- **מצ"ב דו"ח בדיקת גזי פליטה מארובת כבשן 2 מתאריך 4.8.2019 - מסומן נספח ג'**
- ה.3. בתאריך 7.6.2020 נערכו בדיקות פתע בארובות 2 הכבשנים במפעל. בארובת כבשן 2 נמדד ריכוז המזהם "חלקיקים" 47.6 מ"ג/מק"ט. חריגה בכ-138% מעל ערך הפליטה המותר. חריגה זו מתקיימת גם לאחר הפחתת רווח בר-סמך של 30%.
- **מצ"ב דו"ח בדיקת גזי פליטה מארובת כבשן 2 מתאריך 7.6.2020 - מסומן נספח ד'**
- **מצ"ב דו"ח סיור מימים 18.7.19 ו-4.8.19 - מסומן נספח ה'**

ו. חריגות מערכי פליטה עבור המזהם "כספית ותרכובותיה":

- ו.1. מניתוח נתוני הניטור הרציף של כספית שהועברו לידי המשרד בתאריך 07.10.2019 עבור נתונים החל מיום 15.2.19 בשעה 00:30 ועד ליום 7.10.19 בשעה 00:00, עולה כי קיימות 19 חריגות חצי שעותיות מהערך הקבוע בהיתר הפליטה במדידות שנערכו בארובה 2. בעיגול הנתונים ל-2 ספרות לאחר הנקודה התקבלו 11 חריגות חצי שעותיות מהערך הקבוע בהיתר הפליטה.
- ו.2. נתוני החריגות מוצגים בטבלה שלהלן:

תאריך	שעה	ערך פליטה חצי שעתי עבור ניטור רציף של כספית (מ"ג/מק"ת) 0.1	ריכוז נמדד כספית ארובה 2 (מ"ג /מק"ת)	אחוז חריגה מעל ערך הפליטה המותר לכספית על פי היתר הפליטה*
13.04.2019	16:30	0.1	0.13	30
17.04.2019	08:30		0.13	30
17.04.2019	09:00		0.13	30
24.04.2019	17:30		0.13	30
29.04.2019	12:00		0.13	30
09.08.2019	01:00		0.13	30
09.08.2019	01:30		0.13	30
09.08.2019	02:00		0.14	40
09.08.2019	02:30		0.14	40
09.08.2019	03:00		0.14	40
09.08.2019	03:30		0.13	30

* החריגה מתקיימת גם לאחר החסרה של רווח בר-סמך של 40%

על פי הטבלה לעיל, קיימות 11 חריגות מערכי הפליטה אשר נקבעו בנספח 1(א) - "ארובות וערכי פליטה".

- מצ"ב דו"ח נתוני ניטור רציף שהועבר למשרד ביום 7.10.2019 עבור נתונים החל מיום 15.2.19 בשעה 00:30 ועד ליום 7.10.19 בשעה 00:00 - מסומן נספח ו'.

ז. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 25.5.20 הגיש העסק מסמכי שימוע בכתב למנהל המחוז, גדעון מזור, בעקבות התראה שהוצאה לו ביום 4.2.20 בגין הפרת הוראות לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח – 2008. במענה לשימוע הציג המחוז לנציגי העסק את ממצאי הסיוורים המפורטים לעיל ובחן בעיון ולעומק את תשובת העסק תוך מתן מענה מלא לטענותיו.

- מצ"ב התראה בגין הפרת הוראות מכוח חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, 4.2.2020- מסומן נספח ז'
- מצ"ב מענה החברה בכתב למכתב ההתראה, מיום 25.5.2020- מסומן נספח ח'
- מצ"ב החלטת שימוע מיום 8.8.2020- מסומן נספח ט'
- מצ"ב התייחסות החברה להחלטת השימוע, מכתב מיום 31.8.2020- מסומן נספח י'

3. חומרת ההפרות

- ח. כספית ותרכובותיה – כספית היא מתכת כבדה ורעילה. להלן מובאים עיקרי הדברים מתוך חוות דעת מומחה של פרופ' חגי לוי, רופא מומחה בבריאות הציבור:
- ח.1. על פי המסמך שהוצג בפני פרופ' לוי נמדדו 19 חריגות חצי שעתיות, בסדר גודל של עד 15.7%, בחודשים אפריל ואוגוסט 2019, על סמך ניטור שבוצע בין 15.2.19 עד 7.10.19.
 - ח.2. כספית (Hg) היא יסוד כימי עבורו יש דאגה בינלאומית, עקב העברה אטמוספירית למרחקים ארוכים, היציבות שלו בסביבה לאחר זיהומה על ידי האדם, יכולתו להצטבר במערכות אקולוגיות וההשפעות השליליות המשמעותיות שלו על בריאות האדם והסביבה. לא ידוע תפקוד חיוני של כספית בגוף. הכספית נמצאת במספר צורות: כחומר יסוד, בצורה אינאורגנית, כמלחי כספית או בצורה אורגנית כדוגמת מתילמרקורי, דימתילמרקורי, אתילמרקורי ועוד.
 - ח.3. לאור היות הכספית מזהם כה מרכזי המאיים על בריאות האדם והסביבה, נחתמה אמנה בינלאומית מיוחדת שאושרה על ידי 121 מדינות (ישראל איננה חתומה) – אמנת MINAMATA.
 - ח.4. האמנה נקראת אמנת מינמטה על שם האסון באיזור מפרץ מינמטה ביפן. אירוע בו זיהום ממפעל למפרץ גרם לחדירה של כספית (אינאורגנית שהפכה לאורגנית) למערכת האקולוגית ולשרשרת המזון וגרמה למקרים רבים של הפרעות נוירולוגיות כדוגמת פגיעה קוגניטיבית, פגיעה בדיבור, ביציבות, חרשות, עיוורון, ולפחות 35 מתים, וכן למומים מולדים.
 - ח.5. באמנה מצוינת המודעות לנזקים הבריאותיים כתוצאה מחשיפה לכספית בקרב אוכלוסיות עלילות, במיוחד נשים, ילדים והדורות הבאים. מטרת האמנה היא להגן על בריאות האדם והסביבה מפני פליטות לסביבה של כספית. האמנה קוראת לשימוש בטכנולוגיות המיטביות הקיימות (BAT) להפחתת פליטות כספית לאוויר, מים ורקע.
 - ח.6. בהתייחס לטענת החברה שהועברו למשרד להגנת הסביבה (נספח ח' לעיל) ולפיהם: "כספית איננה מזהם מסרטן לאדם ולא יכול להיגרם נזק לאדם או לסביבה במתאר החשיפה המתואר", עונה פרופ' לוי כי זוהי טענה שגויה ובלתי מבוססת המעידה על חוסר הבנה בדבר הנזק החמור שפליטות כספית גורמות לאדם ולסביבה והאחריות הכבדה שיש לבעלי המפעל למנוע זיהום סביבתי לצורך הגנה על בריאות האדם והסביבה. לא הונחה בפני המשרד, לרבות פרופ' חגי לוי, חוות דעת של רופא מומחה בבריאות הציבור עליה מתבססת טענת המפעל ולא הונחו בפנינו סימוכין או נתונים התומכים בטענה זאת.
 - ח.7. **כל פליטה של כספית לאוויר גורמת לזיהום אוויר שיוביל לזיהום סביבתי, שהוא בעייתי במיוחד עקב נטיית הכספית להצטבר.** הזיהום הסביבתי מסכן גם את בריאות האדם. צמצום הנזק לסיכון לסרטן בלבד הוא היתממות והתעלמות מהנזקים החמורים שכספית גורמת לסביבה ולבריאות האדם. החריגה המדוברת היא בפליטות ולכן השאלה הנדונה איננה האם הפליטה כשלעצמה גורמת לנזק בריאותי או סביבתי ישיר אלא האם היא חורגת מהיתר הפליטה.
 - ח.8. במסמך הרקע מפורטות השפעות בריאותיות שליליות של חשיפה לכספית הכוללות לא רק הרעלה חריפה היכולה להסתיים במוות (בחשיפה תעסוקתית) אלא גם בחשיפה ארוכת טווח לפגיעה במערכת החיסון, פגיעה הורמונלית בפרט בבלוטת התריס, פגיעה בעובר ובהתפתחות הילד, במיוחד התפתחות מערכת

העצבים המובילה לפגיעות לטווח הארוך, פגיעה התפתחותית מתמשכת, פגיעה בריאות, בכבד, ועוד. ערכים אלו מתייחסים לערכי היעד והסביבה ולא להיתרי הפליטות.

ח.9. במקרה שלפנינו, קיימות ראיות לחריגות רבות, חוזרות ונשנות בפליטות כספית ממפעל "נשר". **בניגוד לטענת החברה, כל פליטה של כספית לאוויר היא מסוכנת לסביבה ולבריאות האדם.** עם זאת נקבעו, בהתאם לחוק אוויר נקי, היתרי פליטה. היעדר הנתונים המלאים בדבר השפעת הפליטות על הסביבה איננה יכול להוות "כרטיס פתוח" לזהם את הסביבה, בניגוד להיתר הפליטה, בניגוד לחוק אוויר נקי, ותוך סיכון הסביבה והאדם.

■ מצ"ב חו"ד פרופ' חגי לוי - מסומן נספח י"א

ט. חלקיקים: חלקיקים יכולים להיות חומרים נוזלים או מוצקים אשר מרחפים באוויר. לחלקיקים ישנם מקורות טבעיים ואנטרופוגנים (מעשי יד אדם), כמו מפעלי תעשייה. ההשפעה הבריאותית של החשיפה לחלקיקים קשורה ישירות למקור החלקיקים, לגודלם ולהרכבם הכימי. ככל שהחלקיקים קטנים יותר הם יחדרו עמוק יותר למערכת הנשימה, יעברו לדם ואף יוכלו להגיע למוח. החלקיקים הקטנים יותר עלולים גם להכיל ולספוח תרכובות אורגניות מסרטנות. אוכלוסיות רגישות יותר לחלקיקים הן בעיקר ילדים וקשישים, אוכלוסייה בעלת תחלואת רקע (נשימתית ולבבית) ונשים בהריון. נמצא כי חשיפה קצרת טווח (שעות וימים) לחלקיקים גרמה לעלייה בתמותה ממחלות נשימה וכן לעלייה בתמותה ממחלות לב. כמו כן, ישנה עדות מדעית לעלייה בתמותה עוברית כתוצאה מחשיפה אקוטית לחלקיקים.

4. סכום העיצום הכספי

א. בשל ההפרות שפורטו במסמך זה, ולאחר ששקלתי את הדברים, בכוונתי להטיל על החברה 8 עיצומים כספיים:

- 3 עיצומים בגין חריגות בדיגום המזהם "חלקיקים" בגזי הפליטה בכבשן 2.
- 5 עיצומים בגין חריגות בניטור המזהם "כספית ותרכובותיה" במערכת הניטור הרציף בארובת כבשן 2: על אף שמדובר ב-11 חריגות, אשר כל אחת מהן מהווה חריגה בפני עצמה, ועל פי מיטב הבנתי וידיעתי את טיב ההליכים במפעל, מצאתי לנכון, על פי נסיבות העניין, טיבה, חומרתה ומהותה של ההפרה, לאחד את העיצומים כך שיוטל עיצום עבור כל יום בו נתגלה אירוע חריגה בניטור הרציף למזהם.

לפיכך, סכום העיצום הכספי יעמוד על 7,489,600 ₪.

ב. מבחינה שנעשתה בנוגע להפחתת גובה סכום העיצום הכספי על פי תקנות אוויר נקי (הפחתה של סכום עיצום כספי ופריסת תשלומים) תשע"ב – 2011 (להלן: "תקנות הפחתה"), ניתן לשקול הפחתת סכום העיצום הכספי מתוקף תקנה 2(א)(1) הקובעת: **"המפר לא הפר הוראה מהוראות החוק או לפיו בחמש השנים שקדמו להפרה"**.

ג. לפיכך, החלטתי כי יש מקום להפחתת 20% מסכום העיצום הכספי על פי סעיף 2(א)(1) לתקנות ההפחתה עבור ההפרות בגין מוטל העיצום.

ד. לאור האמור לעיל, בכוונתי להטיל על התאגיד עיצום כספי מופחת בסכום כולל של 5,991,680 ₪.

5. **זכות טיעון** - בהתאם להוראות סעיף 51 בחוק, וכן בהתאם לתקנות אוויר נקי (הפחתה של סכום עיצום כספי ופריסת תשלומים), התשע"א – 2011, ולעניין הכוונה להטיל עליך עיצום כספי, הנך רשאי להגיש אלי את טענותיך בכתב תוך 30 ימים מיום מסירת הודעה זו. את טיעוניך יש לשלוח למשרדי באמצעות דואר רשום וכן בדואר אלקטרוני לתיבה – Itzumav@sviva.gov.il (יודגש כי משלוח טיעונים באמצעות דואר אלקטרוני לא יבוא במקום משלוחם באמצעות דואר רשום). יודגש, כי ככל שבפיק טיעונים בעניין הפחתת או פריסת העיצום עליך לפרטן כבר בשלב זה במסגרת טענותיך בכתב.
6. במידה ולא יועברו טענותיך בכתב כאמור בסעיף 5 – יש לראות בהודעה זו, דרישת תשלום לפי סעיף 52 לחוק שנמסרה לך כדין. תשלום העיצום הכספי במקרה זה יבוצע תוך 60 ימים מיום מסירת הודעה זו וכן יחול האמור בסעיף 7 לעניין פרסום דבר הטלת עיצום כספי.
- א. את העיצום הכספי עליך לשלם באמצעות הפקדה ישירה או העברה בנקאית לחשבון שמספרו 27264 בבנק הדואר.
- ב. עליך להעביר אישור על תשלום העיצום הכספי מהמוסד הבנקאי באמצעותו בוצע התשלום. אישור התשלום יכלול את הפרטים המלאים של הגורם המשלם לרבות שם תאגיד, ח.פ. וכתובת מעודכנת. את אישור התשלום יש לשלוח לכתובת דואר אלקטרוני: Itzumav@sviva.gov.il ולוודא קבלתו.
- ג. לעיצום כספי שלא שולם במועד, ייוספו הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלומי, הכול בהתאם להוראות סעיף 58 לחוק.
7. לפי סעיף 60 לחוק אני מורה לך לפרסם את דבר הטלת העיצום הכספי באתר אינטרנט ובאחד מהעיתונים היומיים המתפרסמים בתפוצה ארצית נרחבת בישראל ובתיאום עם הח"מ. הפרסום יכלול את שם החברה, את מהות ההפרה שבשלה הוטל ונסיבותיה ואת סכום העיצום, והכל בכפוף להוראות סעיף 21(ד)(1). הפרסום יעשה בגופן בגודל 16 נקודות לפחות. אעדכן כי בכוונתי לפרסם את דבר הטלת העיצום ופרטים אודות העיצום באתר המשרד.

בכבוד רב,

ד"ר צור גלין

ראש אגף איכות אוויר ושינוי אקלים

העתיקים:

גלית כהן – מנכ"לית, המשרד להגנת הסביבה
שולי נזר – סמנכ"לית בכירה לתעשיות ורישוי עסקים, המשרד להגנת הסביבה
גדעון מזור – מנהל מחוז מרכז, המשרד להגנת הסביבה
יצחק בן דוד – סמנכ"ל בכיר לאכיפה, המשרד להגנת הסביבה
עו"ד דלית דרור – היועצת המשפטית, לשכה משפטית, המשרד להגנת הסביבה
אילנית וורנר – חשבת המשרד להגנת הסביבה
גיא לסט – מנהל תחום צמצום זיהום אוויר מתעשייה, אגף איכות אוויר ושינוי אקלים, המשרד להגנת הסביבה

הדר סוגבקר – מרכזת בכירה איכות אוויר, אגף איכות אוויר ושינוי אקלים, המשרד להגנת הסביבה
עו"ד יוסי פרייס – מנהל מחלקה בכיר (גביה ועיצומים כספיים), המשרד להגנת הסביבה
עו"ד רוזלין אטיס – יועצת משפטית, לשכה משפטית, המשרד להגנת הסביבה
עו"ד זוהר שקלים – יועצת משפטית למחוז מרכז, המשרד להגנת הסביבה
לשכת הדוברת, המשרד להגנת הסביבה

